

Một số ví dụ minh họa:

Ví dụ 6: Cho $\overline{ab}$ là số tự nhiên có 2 chữ số, biết rằng ab chia hết cho 9, chia cho 5 dư 3. Tìm các chữ số $a; b$.

Bài giải

Vì $\overline{ab}$ chia cho 5 dư 3 nên $b = 3$ hoặc $b = 8$.

Vì $\overline{ab}$ chia hết cho 9 nên $(a + b)$ chia hết cho 9, mà $\overline{ab}$ là số tự nhiên có hai chữ số nên $1 \leq (a + b) \leq 18$. Suy ra: hoặc $(a + b) = 9$, hoặc $(a + b) = 18$

* Xét trường hợp $b = 3$.

- Nếu $(a + b) = 9$ thì $a = 6$ (thỏa mãn). Suy ra số cần tìm là $\overline{ab} = 63$.

- Nếu $(a + b) = 18$ thì $a = 15$ (loại vì $1 \leq a \leq 9$).

* Xét trường hợp $b = 8$.

+ Nếu $(a + b) = 9$ thì $a = 1$ (thỏa mãn). Suy ra số cần tìm là $\overline{ab} = 18$.

+ Nếu $(a + b) = 18$ thì $a = 10$ (loại vì $1 \leq a \leq 9$).

Ví dụ 7: Cho một số tự nhiên có 4 chữ số dạng: $\overline{83ab}$. Tìm a và b để số đó chia hết cho 2, chia hết cho 3 và chia hết cho 5.

Bài giải

Ta có:

Số chia hết cho 2 có chữ số tận cùng là số chẵn. (1)

Số chia hết cho 3 có tổng các chữ số chia hết cho 3. (2)

Số chia hết cho 5 có chữ số tận cùng là 0 hoặc 5. (3)

Từ điều kiện (1) và (3) ta được $b = 0$.

Suy ra, số cần tìm có dạng: $\overline{83a0}$

Từ điều kiện (2) ta có: $(8 + 3 + a + 0)$ chia hết cho 3

$$11 + a \text{ chia hết cho } 3 \quad (4)$$

$$\text{Do } 0 \leq a \leq 9 \text{ nên } 11 \leq 11 + a \leq 20 \quad (5)$$

Kết hợp (4) và (5) ta tìm được $a = 1$ hoặc $a = 4$ hoặc $a = 7$.

Vậy ba số cần tìm là: 8310; 8340; 8370.

Ví dụ 8: Xét số $\overline{abc}$ sao cho: $\overline{abc} = \overline{ab} + \overline{bc} + \overline{ac} + \overline{ca} + \overline{cb} + \overline{ba}$

a) Chứng minh rằng $\overline{abc}$ là số chẵn và chia hết cho 11.

b) Tìm số $\overline{abc}$ biết $a = 1$.

(Trích đề thi tuyển sinh vào trường Hà Nội - Amsterdam năm học 1994 - 1995)

Bài giải

$$a) \overline{abc} = \overline{ab} + \overline{bc} + \overline{ac} + \overline{ca} + \overline{cb} + \overline{ba}$$

Theo cấu tạo số ta có:

$$\overline{abc} = (a \times 10 + b) + (b \times 10 + c) + (c \times 10 + a) + (a \times 10 + c) + (c \times 10 + b) + (b \times 10 + a)$$

$$\overline{abc} = (a + b + c) \times 2 \times 11 \quad (1)$$

Từ (1) ta thấy $\overline{abc} =$ là số chẵn và chia hết cho 11.

b) Khi $a = 1$ thì $\overline{abc} = \overline{1bc}$, từ (1) ta có:

$$\overline{1bc} = (1 + b + c) \times 22$$

$$100 + 10 \times b + c = 22 + 22 \times b + 22 \times c$$

$$78 = 12 \times b + 21 \times c \quad (2)$$

Vì 78 là số chẵn, 12 là số chẵn nên $21 \times c$ phải là số chẵn. Mặt khác, từ (2) ta thấy c phải nhỏ hơn 4. Vậy, $c = 0$ hoặc $c = 2$.

- Nếu $c = 0$ thì: $78 = 12 \times b + 21 \times 0$. Không xác định được b .

- Nếu $c = 2$ thì: $78 = 12 \times b + 21 \times 2$ Tìm được $b = 3$.

Vậy, số phải tìm là 132.

Ví dụ 9: Có 5 hộp đựng bi trắng và bi xanh. Số viên bi có trong các hộp từ hộp thứ nhất đến hộp thứ năm lần lượt là: 14, 18, 21, 24 và 35. Người ta lấy ngẫu nhiên ra một hộp và nhận thấy rằng trong 4 hộp còn lại thì số bi trắng gấp 3 lần số bi xanh. Hỏi hộp được lấy ra là hộp thứ mấy?

Bài giải

Tổng số bi trong 5 hộp ban đầu là: $14 + 18 + 21 + 24 + 35 = 112$ (viên bi)

Sau khi lấy ngẫu nhiên một hộp, trong 4 hộp còn lại có số bi trắng gấp 3 lần số bi xanh nên tổng số bi của 4 hộp còn lại phải chia hết cho 4.

Do tổng số bi ban đầu là 112 mà 112 chia hết cho 4 nên hộp bi được lấy ra có số hòn bi là một số chia hết cho 4.

Trong các số: 14, 18, 21, 24 và 35 thì chỉ số 24 chia hết cho 4 nên hộp thứ tư đã được lấy ra.